

so se z nemčurji zjedini tudi slovenski središki liberalci, ter upajo po njihovem mnenju preklerikalni“ okrajni zastop skupno v liberalnega prevstvojiti. Na kak način pa agitujejo, povem Vam samo dva slučaja. Neki sodnijski uradnik je bil v Tomaševski fari na cenitvi. Prišel je govor na cesto in volitev. Pri tej priliki se je ta gospod izrazil: „dokler bode dr. Geršak načelnik okrajnemu zastopu, se cesta v Savce ne bode delala.“ Toraj se g. dr. G. nesme voliti! Pa o tej cesti prihodnjič. Drugi gospod v Ormoži, ki bi moral doktor postati, pa je pot zagrešil tako, da je krčmar postal, pa se je proti onemu županu, katerega je pregovarjal, da z liberalci voli, izrazil: Te ljudi moramo vreči iz zastopa. — Gospodine, mi mislimo, da „mit hinaus peitschen und hinaus werfen“ ne bode tako hitro šlo, kakor Vi mislite in želite. Narod našega okraja predobro pozna može, kateri delujejo za blagor in korist okraja in jim je hvaležen, da ne trobijo z Vami v liberalni rog. O delovanju dosedanjega okrajnega zastopa bodemo v prihodnjem poročali. Danes opozarjamo vse gospode duhovnike, občinske predstojnike in druge narodnjake, da strogo pazijo, da se pri volitvi volilnih mož volijo samo odločni, značajni in pravi narodnjaki, da bodemo tudi sedaj sijajno zmagali proti zedinjenim liberalcem.

Iz Šmarskega okraja. (Kratki zakon.) Po božji previdnosti je v našem okraju kmalu za poroko ženin iz Št. Jurja umrl pri sv. Rupertu in nevesta od sv. Vida na Prevorjji. Zenina je ubilo tri tedne po gostiji drevo in nevesta je dobila vročinsko bolezen. Nevesto hvalijo, da je bila prav pridna deklica, zmirom živo pa pošteno vesela, odkritosrčno pobožna. Od truda pri starših ter od dolgega bedenja najbrž je zbolela prvo večer na ženinem domu in deveti den jo je Bog iz sveta poklical. Bog jima daj večni mir!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V drž. zboru je splošnja obravnava o drž. proračunu že h koncu in besedovanje letos ni bilo več tako hudo, kakor poprejšnja leta. Od vlade sta govorila grof Taaffe pa finančni minister pl. Dunajevski, izmed slov. poslancev pa dr. Gregorec in prof. Šuklje. Vladi se je, kakor je to v navadi, tudi letos dovolilo 50.000 glđ. „na razpolaganje;“ denarja ji je treba za to, da podpira nekaj novin. — Kolikor se sodi, skrbijo vse države za to, da 1. maja ne bode neredov od strani delalcev. Nam pa se dozdeva da ne bode čisto brez njih, čemu pa bi bil potlej ta den „praznik delalcev!“ — Jernej vitez Carneri biva sicer v Mariboru, pa je ob enem poslanec za notranje mesto graško in kakor vsako leto, tako je tudi letos „jamral“ v drž. zboru čez to,

da še vlada ni v rokah judov ali kar je skorej tisto, nemških liberalcev. To je v resnici obžaljevanja vredno! — Podružnico „Südmark“ imajo sem od nedelje tudi naši sosede v Lipnici. V njenem odboru pa so skorej sami slov. odpadniki, ali tako je sedaj že sploh v navadi! — Delalci v rudnikih v Pliberku, malem mesteci na Koroškem, terjajo večje plačilo, toda gospoda, ki jim daje dela, še ni pri volji, da jim vstreže. — Pri dopolnilnih volitvah v obč. zastop so v Ljubljani so v II. in I. razredu splezali na vrh možje priporočani od „narodnih volilcev.“ To pa so liberalci, nič bolji niso in še slabši od nemških liberalcev. — V novem mestu je upeljalo gasilno društvo slov. povelje in je le čudno, da je imelo doslej v sredi slov. ljudstva še nemško! — Za slov. gimnazijo v Gorici prosijo občine skorej po vsem Primorji in je mogoče, da jih vlada vsliši, če že ne po polnem, vsaj kar se tiče nižjih razredov. — Tudi v Trstu ne znajo v c. kr. uradih slov. jezika in za voljo tega se pritožujejo sedaj tamošnji Slovenci zoper čudno „slovenščino,“ ki se pri njih govori ali v časih tudi piše, če je že le sila za-njo. — Mestni zastop v Trstu je daroval za spomenik, ki se dela v Trijentu laškemu pesniku Dante, precejšnjo svoto, za novo katol. cerkev doma, v mestu pa ni imel še vinarja ne! — Ker je novi župan v Zagrebu, dr. Amruš, veren Hrvat, zato se banu Khuen-Héderváryju ne mudi, naj ga priporoči svitlemu cesarju v potrjenje, ki mu je potrebno, predno vzame posle župana v roke. — Odkar je grof Szápáry predsednik v ogerskem ministerstvu, ni več toliko hrupa v drž. zboru, vendar pa ne sme človek pozabiti na to, da je tudi grof skoz in skoz Madjar in ni misli na to, da se popravi krivica ubogim Slovacom, posebno že zato ne, ker se je tudi višja duhovščina pri njih navzela madjarskega duha.

Vunanje države. V nedeljo je bilo pri sv. očetu v Rimu nad 20.000 romarjev iz cele Italije; ljudje so plakali v solzah, ko so jim sv. oče dali sv. blagoslov. — Da je nova Italija do vratú v dolgéh, to je znano, ali malo je upanja, da se jih kedaj reši, saj še le leze leto za letom globlje van-je. — Predsednik francoske republike, Sadi-Carnot, je prišel na svojem potovanji tudi na otok Corsica, kjer je bil cesar Napoleon I. doma. Ljudje so ga z veliko častjo vzprejeli. Možu je bilo to vidno po godu in je zato kar sipal lepih obljub na ljudstvo. To lahko, saj jih ne bode nikoli izpolnil. — V Parizu so jeli ljudje hudo gledati na jude. Le-ti so tudi ondi drzni, da-si jih po vsej v Franciji ni toliko, kolikor jih živi pri nas na Dunaji. — Nemški cesar Viljem II. rad potuje in je sedaj v mestu Bremen, kjer so ga vzprejeli z velicim veseljem. — Knezu Bismarcku še ni volja „ostati v pokoji,“ marveč ruje že

več ali manj zoper novega drž. kancelarja, generala Caprivi. Ni nemogoče, da se vrne knez še kedaj na svoje prejšnje mesto. — V Peterburgu, glavnem mestu Rusije, so prišli na sled človeku, ki je hotel dobiti načrte večih trdnjav v svoje roke. Pravi se, da je bila roka iz „Nemčije“ pri tem poslu. Če je to resnica, potem si pač ne bote Nemčija in Rusija še tako k malu prijateljici. — Iz Bolgarije se poroča, da so obsodili majorja Panica na smrt in da ga ne bodo priporočili knezu v pomiloščenje. Kriv je zarote zoper kneza. — Mala Srbija čuti potrebo, da izda veliko denarja, več, kakor kedaj poprej, za nove puške in za smodnik. Ali čuti kje, da se ji bliža vojska? Nič ji je ni treba. — Turska vlada je potrdila metropolita Teodozija v Macedoniji. Ne zna se, kaj da kje pomeni ta ljubezen do pravoslavne cerkve. — Nekateri ljudje na Grškem bi kaj radi, ko bi nastala v Kreti ustaja, toda do sedaj še je ondi vse mirno. — V Egiptu je vlada zaprla vse igralnice t. j. hiše, v katerih se igra za visoke denarje. To bi bilo kje drugje tudi potrebno. — Pri Portonovu v Afriki je bila huda bitka med Francozi in Dahomejci. Francozov je bilo kacic 50 več ali manj ranjenih. — V Braziliji, tej novi republiki v južni Ameriki, je odpravila vlada veronaučno podučevanje iz drž. šol. To je delo freimaurerjev.

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Otizo.

(Spisal F. R.)

(Dalje.)

Dedeci pa so imeli na paši drugih opravkov; popravljali so gospodarsko orodje, kakor: grablje, razsohe, pleli so jerbace ali kaj drugega potrebnega. Svojim vnukom narejali so klopotee, mline in drugo igračo. Pripovedovali so jim tudi za nje primerne pripovedke: o povodnjem moži, o hromem Juriji, ali kaj enacega. Otroci so bili tedaj vedno pod nadzorstvom, niso tedaj mogli nič zlobnega počenjati.

V sedanjem času je pa vse drugače. Starci so od svojih otrok in vnukov celo od sklede ločeni. Otroci pridejo ž njimi zelo redko kedaj v dotiko. Živino pasejo celo sami, ali pa s posli. Kar pa se v sedanjem času na paši zlobnega počenja, tega mi pač omenjati ni treba. Majhni otroci slišijo od večjih najnesramnejše pogovore in vidijo v nebokričeča dejanja, in oni niso, ko veči prirastejo, nič boljši. Vse te nedostatnosti nesejo se potem v šolo ter se ondi z veliko pomenljivostjo in važnostjo razširjajo, potem pa zopet domov nesó. Naposled sklepa se, da se otroci vsega tega naučijo v šoli.

Tudi v prejšnjih časih so otroci v šolo

hodili, saj imajo naše šole svoj početek okoli 20. leta sedanjega stoletja. Začeli pa so še le v 10. letu v šolo hoditi, ker jih ni do 1870. l. nikdo v šolo silil *) Hodili so kaki dve leti v vsakdanjo, potem pa blizo do 18. leta v nedeljsko šolo. Dokler so hodili v šolo, dotlej jim je bila šola z majhnimi izjemami jedina skrb in sv. hiša, učitelj pa oseba, o katerej so mislili, da nima nikakšnih zemeljskih potreb. Šolo in cerkev so otroci nekdanj tako spoštovali, da niti niso upali zunaj njiju glasno govoriti. Če so videli na potu v daljini gospoda kateheta ali učitelja, sneli klobučee že več sto korakov pred njima in pokrili so se pa še le ravno toliko korakov za njima.

Znani sloveči šolnik, dr. J. Kellner piše v svojih „Aforizmih“ v sestavku: „Učitelj, vzor otrok“, da mu je pri nekem nadzorovanji ena deklica pokazala v berilu mesto, kjer je učitelj njeno knjigo držal, in tisto mesto je s svinčnikom fino obrobita. In nič manj spoštovali so tudi stariši svoje farne učitelje in duhovnike.

Kako pa je sedaj s šolsko mladežjo? Šolar je ob enem tudi že delavec v vinogradu, na polji in na travniku; šola pa mu mora biti še le zadnja skrb. V vinogradih kolje podirati, pri prvej kopi ravnati, drugo kop kopati, vezati in v jesen grozdje brati, na polji kuruzo okopavati, krompir kopati, o žetvi snope vezati, na travniku seno sušiti, to so opravila za šolarje, t. j. mladež od 9.—14. leta.

Otroci pa ne opravljajo teh opravil sami, ampak v družbi z odrasčenimi ljudmi. Kako pa se dan danes odraščeni ljudje, bodi-si zakonski ali pa samski obnašajo? Zelo slabo! Med delom govorijo takšne reči, da mora človek, ki jih sliši, do kurjih očes na nogah zardevati, če je še količkaj sramežljiv. Otroci pa prinesejo drugi dan vse, kar so jeden dan poprej med delavci slišali, v šolo ter tukaj v počitku, o poldanskem času ali pa na potu razširjujejo ter tako pohujšajo še pridne šolarje. Vse to nesejo otroci potem domov, doma pa pripovedujejo kje za hramom, ali pa v skednji, kar so slišali v šoli, poslom ali pa staršim bratom in sestram in po tem potu pride naposled še starišem do ušes in ti potem rekó, da se otroci v šoli, v sedanji šoli pohujšujejo.

(Dalje prih.)

Smešnica 17. Lovec baha se v krčmi pri večjem društvu: „Jaz vidim tako čisto in zadenem tako gotovo, da mi ne uide, če je prav o polnoči, noben zajec“. „Ej“, odvrne mu krčmar, „to Vam verjamem, če si poprej naročite zajca pri mesarji“.

*) O pač, pri nas je bila že tudi neka sila in prej smo počeli šolo, brž po 6. letu. Ured.